

BACHELOROPPGAVE

Å samarbeide med flerkulturelle foresatte.

To cooperate with multicultural guardians.

Kandidatnummer 266

BLUBACH 2018/19

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

Barnehagelærerutdanning

Veileder: Liv Ingrid Fjellanger

Innleveringsdato: 31.05.2019

Antall ord: 9678

ABSTRACT

Background: The reason why I chose to write about the cooperation between employees and multicultural guardians, was because of my interest in how to find out how to solve language difficulties in the kindergarten.

Aim: To investigate if there are similarities and differences in how kindergarten teachers from different continents interacts with multicultural guardians.

Method: The study design was qualitative, and the method chosen was personal interview. The interviews were conducted with two kindergarten educators from different countries.

Results: The kindergarten teachers, IB1 and IB2, said that they continuously worked with improving their communication towards multicultural guardians. It was difficult to know whether the guardians understood what they communicated. Both IB1 and IB2 emphasized the importance of involving the guardians and arranged days where the children could learn about different cultures through music, dance and food. IB1 and IB2 had different methods for communicating, which may be explained by different cultures or lack of gender equality.

Conclusion: There were both differences and similarities between how the two kindergarten educators acted towards multicultural guardians. Independently of continents, the kindergarten teachers were conscious on how to communicate with guardians and tried their best to be present for multicultural families similarly to other families.

Innholdsfortegnelse

ABSTRACT	2
1.0 Innledning og bakgrunn for valg av oppgave	4
1.2 Tidligere forskning	5
2.0 Teori.....	6
2.1 Interkulturell kompetanse og kommunikasjon	6
2.2 Kommunikasjon, språk og forståelse.....	6
2.3 Barnehagelærerens ansvar.....	7
2.3.1 Lek	8
2.4 Den digitale hverdagen.....	8
2.5 Mangfold og menneskesyn.....	9
3.0 Metode	11
3.1 Valg av metode	11
3.1.1 Metodekritikk.....	12
3.2 Valg av informanter.....	12
3.3 Intervju.....	13
3.3.1 Personlig intervju	14
3.3.2 Intervju over mail.....	15
3.3.3 Feilkilder	15
3.4 Etiske hensyn.....	16
4.0 Presentasjon av Empiri og analyseprosessen	17
4.1 Analyseprosess.....	17
4.2 Sammendrag av empiri.....	17
5.0 Konklusjon og drøfting	20
5.1 VERDIEN AV DE FLERKULTURELLE	20
5.2 VERDIEN AV DET SPRÅKLIGE.....	24
5.3 Menneskeverdet	26
Konklusjon.....	28
LITTERATURLISTE.....	29
Vedlegg 1: Samtykkeerklæring	31
Vedlegg 2: Intervjuguide	34
Vedlegg 3: Godkjenning fra NSD.....	35

1.0 Innledning og bakgrunn for valg av oppgave

Da jeg var på utveksling i en annen verdensdel fikk jeg øynene opp for det å ha en flerkulturell barnehage. Jeg hadde praksis i en barnehage der barna hadde ulike etniske bakgrunner. De fleste barna var fra selve landet jeg var i, men der var i tillegg et antall flyktninger. Jeg ble rørt da praksislæreren min fortalte meg om flyktningenes bakgrunn, og ekstra sterkt var det da jeg så et barn ble hentet av faren sin, som bare hadde ett ben. Det som også gjorde at jeg åpnet øynene mine opp for dette temaet, var en gutt som hadde sin første dag i barnehagen samme dag som jeg hadde min første dag i praksis. Denne gutten kunne ikke et eneste ord på engelsk, og måtte dermed kommunisere med kroppsspråk og lyder. Ord som «brann» og «brannmann» ble raskt en del av vokabularet, og det var veldig spennende å observere hvordan dette barnet gradvis ble mer komfortabelt sammen med de andre barna, og skjønnte rutinene i barnehagen. På bakgrunn av disse erfaringene har jeg laget meg denne problemstillingen:

«Er det likheter og ulikheter i hvordan noen barnehagepedagoger fra ulike verdensdeler samarbeider med flerkulturelle foresatte i barnehagen?»

1.2 Tidligere forskning

Artikkelen ««Jeg savner barnet mitt», Møter mellom somaliske mødre og barnehagen» (Sønsthagen, 2018) handler om møter mellom somaliske mødre og barnehagen, og hvordan de opplever samarbeidet med personalet. Denne artikkelen er dagsaktuell og tar for seg viktige sider, og er derfor relevant for min oppgave. Både Bergersen (2017) og Lauritsen (2011) hevder at pedagoger har uttrykt at de er usikre på egen kompetanse i møte med foresatte med flerkulturell bakgrunn, og at det føles utfordrende å samarbeide (referert i Sønsthagen, 2018).

I arbeidet med denne artikkelen har Sønsthagen gjennomført kvalitative forskningsintervjuer for å komme frem til sine konklusjoner. Hun presenterer flere sider av samme sak der både foresatte og ansatte forteller om sine opplevelser rundt samarbeidet. Sønsthagen konkluderer med at gjensidigheten i delings- og tilpasningsprosessene mellom mødrene og personalet fremstod som liten. Det presiseres hvor viktig det er at pedagogene tar seg tid og åpner for en gjensidig dialog, hvor de foresattes syn og meninger kommer frem, fremfor en monolog med fokus på at foresatte skal forstå barnehagen. Dette vil være med å skape et tillitsforhold mellom foresatte og personalet. De somaliske mødrene er vant til å passe barna selv og snakke sitt eget språk. Dette må de endre på nå som de er kommet til et annet land, der det er tunge, lange dager uten barna og de kanskje ikke forstår alt som blir sagt. At barnehagens arbeid skal skje i nær forståelse og samarbeid med hjemmet er et mandat personalet må ta på alvor (Barnehageloven, 2017).

2.0 Teori

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere relevant teori som er med på å underbygge problemstillingen og temaet jeg har valgt. Ifølge Dalland (2012, s.228) er teorier «redskaper som brukes til å utvikle vår innsikt og til å angi hvilke perspektiv vi arbeider innenfor». Jeg vil fokusere på teori som kan belyse min problemstilling, og har derfor valgt å dele denne delen inn i fem ulike overskrifter, samt én underoverskrift, som kan underbygge min drøfting.

2.1 Interkulturell kompetanse og kommunikasjon

Interkulturell kommunikasjon er kommunikasjonen mellom kulturer eller grupper som har nasjonstilknytning, religionstilknytning, yrke eller kjønn som fellestrekk. Interkulturell kompetanse handler om å ha en flerkulturell forståelse, og vil da beskrives som evnen til å skape felles forståelse mellom mennesker med forskjellige sosiale identiteter. Dette gir et grunnlag for vår forståelse av verden (Bergersen, 2017). Atferd, kunnskap og holdninger er tre viktige områder som er vesentlige for interkulturell kompetanse, og ved å jobbe aktivt med disse tre områdene skaper vi en større bevissthet og forståelse for mennesker med andre kulturelle forutsetninger (Pedersen, 2019).

Barnehagen skal formidle grunnleggende verdier, og representere et miljø som bygger opp om respekt for menneskeverd og retten til å være forskjellig. Et personale med flerkulturell forståelse vil kunne se mangfoldet som en mulig ressurs i ulike sammenhenger, dette blant annet gjennom matlaging, fortellinger og musikk (Bergersen, 2017). Dette har blitt verdien av å leve sammen i en flerkulturell verden.

2.2 Kommunikasjon, språk og forståelse

En må ha en god forståelse av hva språk er og hvordan en kommuniserer med språk for å kunne legge til rette for språkstyring i barnehagen. «Når vi kommuniserer med kvarandre brukar vi ikkje berre ord og grammatikk, men også ansiktsuttrykk, stemme og heile kroppen til å understreke budskapet vårt» (Selås & Gujord, 2017, ss.13-14). Ifølge Batesons kommunikasjonsteori uttrykkes kommunikasjon både verbalt og non-verbalt, og det er viktig å være bevisst på hvordan en kommuniserer (Eriksen & Sajjad, 2011).

Dersom foresatte ikke forstår språket godt nok til at en kan snakke om barnets behov på et foreldremøte er det viktig å huske at alle foresatte har lik rett til å motta og forstå informasjonen som blir gitt. Det kan bli vanskelig for foresatte å henge med dersom den profesjonelle ikke gir foresatte tilstrekkelig med informasjon underveis i samtalen. Det er da viktig at den profesjonelle beklager seg, og kan påta seg ansvaret for at det ble slik. Dette vil øke sjansene for at samtaler i etterkant vil gå bedre (Glaser, 2018). Det er viktig at barnehagen samarbeider og arbeider i nær forståelse med foresatte, samt ivaretar foresattes rett til medvirkning, jf. Barnehageloven § 1 og § 4 (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Det å ordne med tolk kan være viktig og avgjørende for ansatte og foresatte i barnehagen for at alle skal kunne føle seg forstått og få muligheten til å uttrykke seg. De ansatte har plikt til å legge til rette for god kommunikasjon, og dersom en bruker tolk, skal alt oversettes ord for ord. Tolken skal dermed ikke påvirke meningsinnholdet med egne verdier og normer (Hanssen, 2005).

Det er synd om ansatte unngår samtaler med flerkulturelle foresatte grunnet usikkerhet og mangel på kunnskap (Bergersen, 2017). Det kan da være lett for ansatte å ha en informerende monolog, fremfor en gjensidig dialog, nettopp fordi dette føles tryggere (Sønsthagen, 2018). Et godt utgangspunkt for kommunikasjon og samarbeid med foresatte, er at de føler seg trygge (Becher, 2016). Det er viktig å ha en positiv grunnholdning, samt være bevisst på vår kommunikasjonsform, anerkjennende kommunikasjon. Dette innebærer at vi på ulike måter viser at vi aksepterer og forsøker å forstå andres opplevelser av det som skjer. Behovet for anerkjennelse er et universelt menneskelig behov, og dersom en svarer vedkommende og bekrefter deres tanker og følelser, vil denne personen føle seg mer sett og hørt (Skoglund & Åmot, 2019).

2.3 Barnehagelærerens ansvar

For alle barn vil det ofte være en stor overgang å starte i barnehagen, noe som kan være ekstra utfordrende for flerkulturelle barn, samt deres foresatte. Det er dermed viktig at ansatte hjelper både barna og de voksne med å bli trygge på denne situasjonen, og at barnehagen er støttende når de bygger nye relasjoner (Kunnskapsdepartementet, 2017). Det vil for noen være en nødvendighet at de ansatte i barnehagen tar på seg rollen som støttende stillas (Boge, Markhus, Moe & Ødegaard, 2009), da det vil legges til rette for at foresatte i samarbeid med ansatte kan

få til og forstå det de ikke får til alene (Skram, 2016). Det er barnehagelærerens ansvar å tilrettelegge foreldresamarbeidet og sørge for at foresatte får kjenne at deres bidrag og meninger er av betydning. Barnehagelæreren har også ansvar for å ta hensyn til foresattes synspunkter, noe som er særlig viktig dersom det er andre religioner og kulturer inn i bildet (Kunnskapsdepartementet, 2017).

2.3.1 Lek

Barnehagen skal sammen med foresatte bidra med å ivareta barnas behov for omsorg, lek, danning og læring (Kunnskapsdepartementet, 2017). «Det sentrale i barns egen kultur og måte å være sammen på er å leke. (...) De er til stede i leken med hele sin kropp, alle sine sanser, og de er hundre prosent engasjert i lekens altopplukkende verden» (Sandseter, Hagen & Moser, 2013, s.65). Utgangspunktet i barns lek er ofte barnas observasjoner og erfaringer fra sitt eget liv. De med flerkulturell bakgrunn vil da gjerne leke andre typer leker og rollespill enn de som opprinnelig er fra det landet de er i. Det de har sett og erfart fra sin kultur vil være deres sentrale referanserammer både i lek og læring, og kan gjøre det vanskelig for andre barn både å være med og forstå leken (Zachrisen, 2015). Dette kan da føles krevende ettersom mye av sosialiseringen skjer gjennom lek (Lillemyr, 2011).

2.4 Den digitale hverdagen

Ettersom teknologien utvikler seg og det skjer en kontinuerlig digitaliseringsprosess, er det viktig at barnehagen også prøver å integrere digitale løsninger, samt holde følge med utviklingen (Bølgan, 2018). Digital kompetanse er avgjørende for en sikker og gjennomtenkt bruk av teknologien, og det er viktig å være kritisk og reflektert rundt lover, etikk og retningslinjer dersom dette er noe som skal tas i bruk i barnehagen (Bergersen, Gjerde & Helland, 2010). Det er delte meninger rundt bruk av digitale verktøy i barnehagen, nettopp på grunn av både de positive og negative sidene. Det er derfor viktig at en prøver å forutse hvilke konsekvenser som kan forekomme (Bølgan, 2018). En av de positive sidene ved en slik utvikling er at foresatte gjennom nettbaserte løsninger kan være mer delaktige i barnas liv i barnehagen (Bølgan, 2018). Å kunne ha en oversikt lett tilgjengelig gjør det enklere og raskere for foresatte som vil ha en jevnlig oppdatering, som trenger å gi beskjed om for eksempel sykt barn, og for de som har spørsmål. De kan i tillegg til dette finne bilder av barna som er tatt i

løpet av dagen, noe som kan gjøre at foresatte føler seg mer inkludert og oppdatert på det som skjer bak barnehagens fire vegger.

Den negative siden, derimot, er at en digital hverdag lett kan føles ukjent og vanskelig. Barnehagens digitale programmer blir ofte brukt til blant annet informasjon om søvn, bleieskift, og publisering av bilder, og personalet har ansvar for å gi foreldrene nødvendig informasjon om barnehagens virksomhet (Bølgan, 2008). Det er viktig at både foresatte og barnehagens ansatte har god nok kjennskap til å kunne forstå og bruke programmene som blir brukt. Dersom personalet ikke har vært påpasselig nok med å gi foresatte tilstrekkelig med informasjon, er det personalet som skal ta på seg ansvaret for at foresatte ikke har klart å henge med. (Glaser, 2018).

2.5 Mangfold og menneskesyn

Det vil alltid være mangfold i barnehagen. Det handler om at alle er forskjellige, og innebærer ulike virkelighetsoppfatninger, verdier og normer (Larsen & Slåtten, 2015). «Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.9).

I en flerkulturell barnehage er det naturlig å ha barn og foresatte med ulike bakgrunner, tradisjoner, språk og menneskesyn. Barnehagen er derfor en viktig arena for utvikling av kulturell identitet (Aarre & Blom, 2012). Her er det viktig med forståelsesfulle ansatte som er der for å lytte, snakke, lære og lære bort. Et flerkulturelt fellesskap kan forstås som et rikt fellesskap, og handler om å blant annet ta utgangspunkt i barnas og foresattes ulike erfaringer (Zachrisen, 2015). En tilhørighetsfølelse er viktig for en persons selvfølelse og identitet, og dersom foresatte er trygge, vil dette påvirke barna og personalet i positiv grad (Guibernau, 2013). «Et menneskesyn hjelper oss til å forstå oss selv bedre, og å møte noen av de utfordringene vi står overfor» (Henriksen, 2005, s.9). Mangfoldet øker hele tiden, og ulik bakgrunn og mangfold i opplevelser kan gi innspill, tilfang og inspirasjon (Skoglund & Åmot, 2019). Det sies at prinsippet om et ukrenkelig menneskeverd skal være rådende i vårt samfunn. Dette menneskesynet følger prinsippet om respekt for den enkeltes integritet der alle barn og foresatte har det samme menneskeverdet, uavhengig av personlig funksjonsdyktighet og kulturell bakgrunn (Sjøvik, 2007).

Henriksen (2005) snakker om det humanistiske menneskesynet som en direkte eller indirekte verdsettelse av et menneske. Et viktig fokus i det humanistiske og relasjonelle menneskesynet er likestilling og respekt. (Henriksen, 2005). «Foreldre med minoritetsbakgrunn skal føle seg velkomne i barnehagen. I garderoben kan de for eksempel bli møtt med skriftlig velkomst på sitt eget språk. Personalet skal vise interesse for minoritetsbarnas bakgrunn og legge til rette for at foreldrene blir kjent med den norske barnehagen» (Aarre & Blom, 2012, s.155).

FNs barnekonvensjon sier at «(...) Selv om barnekonvensjonen beskytter alle barn, viser erfaring at barn med urbefolknings eller minoritetsbakgrunn kan være særlig sårbare» (Scheie ved Senter for menneskerettigheter, 2005, s.25). Slik vil det gjerne være for både barn og foresatte, selv om dette egentlig skal unngås. Alle skal ifølge frihetsprinsippet ha lik rett til grunnleggende friheter og rettigheter, så som tanke- og ytringsfrihet (Rawls, 1993 i Lavik & Fjørtoft, 2008, s.186, referert i Skoglund & Åmot, 2019). Det kan være krevende for flerkulturelle å kommunisere og forstå alt som blir sagt, noe som kan være med å bidra til skjeve maktforhold i samfunnet og i barnehagen. Ifølge Hanssen (2005) er både kunnskap og språk knyttet til makt, og en kan oppleve å bli utnyttet om en ikke forstår det som blir sagt.

Mangfold handler, som tidligere nevnt, om at vi er forskjellige. Både norske og utenlandske fagfolk forenes i en oppfatning om at mennesker har et begjær etter likhet, og at likhet er en viktig verdi (Vike mfl., 2001, referert i Becher, 2006). Westrheim og Tolo (2014) snakker om hvordan vi i møte med andre er avhengige av å bli enige om en form for «likhet» for å oppleve oss som likeverdige parter, og ifølge Abrahamsen og Mørkeseth (2001), kan videreutviklingen i barnehagen bli hindret ettersom likheten blir fremmet, og ulikheten blir underkommunisert. Når det er sagt, hevder Becher (2006) at ordet «likhet» kan ha flere betydninger, og kan bety både likeverd og å være av samme slag.

Som ansatt kan en ta et parti uten selv å være klar over det. Dette går imot prinsippet om den inkluderende barnehagen. «Personalet i barnehagen kan uten selv å være klar over det, lett komme i skade for å bedrive uønsket rangering og uheldig forskjellsbehandling av barn. En slik praksis vil være stikk i strid med idealet om likeverdige barn og mangfold som ressurs» (Sjøvik, 2007, s.40). Alle er forskjellige, men deres menneskeverd skal verken graderes, rangeres, krenkes eller bli behandlet forskjellig. «Idealet må være å se på mangfoldet som en ressurs, ikke som et problem» (Sjøvik, 2007, s.39). Vårt menneskesyn kommer til syne gjennom de valgene vi gjør og hvordan vi handler i ulike situasjoner (Tholin, 2015).

3.0 Metode

Metode er redskapet vi bruker i møte med noe vi vil undersøke, og handler om hvordan en henter og tolker informasjonen fra empirien som er samlet inn (Dalland, 2012). Jeg har valgt å ta i bruk en kvalitativ forskningsmetode, og i denne delen av oppgaven vil jeg gjøre rede for mitt valg av metode. Intensjonen er å innhente en dybdekunnskap om hvordan barnehagepedagoger kommuniserer med flerkulturelle foresatte, og hvordan deres erfaringer og opplevelser knyttet til barnehagen var. Det vil også bli presentert valg av informanter, intervjuprosessen, samt etiske hensyn og på hvilken måte en burde opptre for at forskningen ikke skal innebære risiko.

3.1 Valg av metode

Vi skiller mellom to ulike forskningsmetoder; kvalitativ og kvantitativ metode. En kvalitativ metode benyttes for å få innsikt i andre menneskers tanker og erfaringer, mens man i en kvantitativ metode benytter målinger, statistikk eller tallmateriale (Befring, 2015). Erfaringer og opplevelser vil ikke være direkte målbart, noe som resulterte i at den kvantitative forskningsmetoden ikke kunne gi meg dataen jeg trengte (Befring, 2015). Jeg valgte derfor å bruke en kvalitativ metode for å få muligheten til å gå i dybden, samt få vite hva informantene mente var viktig. Ved å ta i bruk denne metoden får en fanget opp meninger og opplevelser som ikke lar seg tallfeste (Dalland, 2012). Når jeg i denne oppgaven bruker sitater fra empirien, vil jeg bruke hermetegn og skrive teksten i kursiv. Dette betyr at det er direkte sitat fra informantene, og er gjort for å fremheve deres meninger.

Jeg har valgt å benytte semistrukturerte intervju for å få åpne samtaler med informantene, og for at det skal være mulighet for flere spørsmål og svar. Ifølge Bergsland og Jæger (2014) er de gode spørsmålene åpne, og gir rom for at informanten får reflektere og redegjøre for sine opplevelser og erfaringer som det spørres om.

Jeg har intervjuet to pedagogiske ledere fra ulike verdensdeler. Dette for å se på forskjellene og likhetene mellom barnehagene pedagogene arbeider i. Ettersom jeg valgte å bare intervjuet to informanter, vil det sannsynligvis ikke bli mye empiri. Jeg kan dermed ikke generalisere mine funn ettersom forutsetningene for å kunne generalisere er at utvalget er representativ (Dalland,

2012). Derfor kan jeg ikke utlede generelle betraktninger om hvordan en kommuniserer med flerkulturelle foresatte, og dette kan være en av svakhetene i denne oppgaven.

3.1.1 Metodekritikk

Ifølge Dalland (2012) vil det alltid være både fordeler og ulemper, samt oppstå metodiske utfordringer ved valg av metode. I kvalitative forskningsintervju vil det være en mulighet for feilkilder, da det er store krav til forskerens integritet og kompetanse (Befring, 2015). På grunnlag av dette brukte jeg mye tid i forkant av intervjuene på å lese meg opp om temaet. Dette for at jeg særlig under det personlige intervjuet skulle være tryggere på meg selv i henhold til temaets kunnskap. Befring (2015) snakker om begrepet «researcher bias» der det blir satt fokus på risikoen for at forskerens data og observasjoner blir farget av forskerens egne forventninger. Jeg har derfor forsøkt å legge fra meg mine forutinntatte oppfatninger og meninger, og heller fokusert på det jeg har lært gjennom faglitteraturen. Også under selve intervjuet stilte jeg oppklarende spørsmål dersom det trengtes, dette for å være sikker på at det ikke oppstod noen misforståelser. I tillegg transkriberte jeg intervjuene ordrett i etterkant for å være sikker på at jeg ikke mistet noe viktig.

Jeg har i etterkant av intervjuene stilt meg selv flere spørsmål. Ett av disse er om svarene hadde vært annerledes dersom informantene ikke fikk betenkningstid og ikke fikk se gjennom intervjuguiden på forhånd. Kanskje ville jeg fått andre svar enn om jeg ikke hadde gitt dem intervjuguiden på forhånd. Dersom jeg i tillegg hadde intervjuet foresatte eller andre ansatte, eller om jeg selv hadde gått inn som observatør, ville jeg kanskje fått andre svar, sett flere sider av samme sak og sett hvordan det var i handling. I tillegg til dette er empirien samlet inn på to forskjellige måter, noe som kan ha spilt inn på svarene.

Å lese seg opp på temaet, være faglig forberedt til intervjuene, legge fra seg sine egne meninger og transkribere ordrett tror jeg har hjulpet meg og bidratt til så valide og pålitelige resultater som mulig.

3.2 Valg av informanter

Hvem vi velger av informanter avhenger av hva vi trenger å vite (Dalland, 2012). Da jeg skulle finne informanter til mine intervju, var jeg interessert i å intervju personer med relativt lang arbeidserfaring fra barnehagen. Dette valget tok jeg på bakgrunn av at jeg ønsket

informanter med mye kunnskap, opplevelser og erfaringer innenfor problemstillingen om flerkulturelle foresatte. Jeg var opptatt av at begge informantene skulle være pedagogiske ledere, og tok derfor kontakt med to pedagogiske ledere fra ulike barnehager fra ulike verdensdeler. Dette for at de skulle ha samme utgangspunkt. Pedagogen fra den ene verdensdelen jobbet jeg sammen med da jeg var på utveksling, og hun sa ja til å være med som informant til min oppgave mens jeg var der. Jeg bruker hennes svar på intervjuet uten å dra inn mine inntrykk og meninger fra da jeg selv var der. Likevel kan vår relasjon påvirke materialet mitt i en positiv retning, ettersom hun sannsynligvis vil gi best mulig inntrykk. Da jeg hadde funnet den andre informanten, sendte jeg henne en utfyllende mail med informasjon om prosjektet, samtykkeerklæring (Vedlegg 1) og intervjuguide (Vedlegg 2), slik hun kunne forberede seg før vi møttes til intervju.

Da navnene på barnehagene og informantene til intervjuet ikke er relevant og skal være anonyme, har jeg laget fiktive navn til både informantene og barnehagene. Barnehagen fra den ene verdensdelen har fått koden IB1, og barnehagen fra den andre verdensdelen har fått koden IB2. Det står for «informant barnehage 1» og «informant barnehage 2».

3.3 Intervju

«Formålet med det kvalitative forskningsintervjuet er å få tak i intervjupersonens egen beskrivelse av den livssituasjonen hun eller han befinner seg i» (Dalland, 2012, s.153). Til mine intervju har jeg som nevnt valgt ut to pedagogiske ledere, og jeg kommer til å ta for meg temaene kommunikasjon, fokus og medvirkning, samt holdninger og verdier. Jeg kommer til å samle inn empiri på to ulike måter. Det ene intervjuet vil foregå over mail grunnet tidsforskjell mellom verdensdelene. Det andre intervjuet vil gjennomføres i barnehagen, der jeg møter informanten personlig og utfører intervjuet muntlig. Jeg har meldt inn og fått tillatelse fra NSD (Vedlegg 3) til å gjennomføre intervjuet med lydopptaker. Jeg har valgt å benytte denne under intervjuet for å kunne fokusere på det informanten svarer. Det er da viktig å bekrefte at det bare er jeg som skal høre lydopptaket, og at det vil bli slettet etter bruk (Dalland, 2017).

Som jeg har nevnt tidligere, utarbeidet jeg et informasjonsskriv, samtykkeerklæring (Vedlegg 1) og en intervjuguide (Vedlegg 2), som ble sendt i forkant av mine intervjuet. Der ble det informert om frivillig deltakelse, anonymitet, oppbevaring av data, taushetsplikt, bruk av lydopptak og at det til enhver tid er mulig å trekke seg fra intervjuet. Informanten fra intervjuet

over mail fikk også dette i god tid før hun måtte svare, og fikk tid til å tenke seg om før hun sendte mail tilbake.

Før intervjuet starter er det fint å bruke litt av tiden på å snakke om hverdagslige ting for å skape en god stemning med følelsen av trygghet og tillit, i tillegg til at det er viktig å forsikre seg om at informanten har forstått det som står i skjemaet (Befring, 2015). Derfor startet jeg det personlige intervjuet med å vise samtykkeerklæringen, gå grundig gjennom punktene som stod skrevet, og informere om at det som ble sagt ble tatt opp ved hjelp av lydopptak på diktafon. Da var jeg tryggere på at det ikke kom til å dukke opp noen form for misforståelser og deltakelse på falske premisser (Holme & Solvang, 1996). Jeg var tydelig på at informasjonen som ble samlet inn kun skulle brukes til denne oppgaven og at alt var anonymt.

Da intervjuguiden ble skrevet var det viktig å lage et detaljert oppsett med nøyaktige spørsmålsformuleringer, dette for å gjøre det så enkelt som mulig under intervjuet (Bergsland & Jæger, 2014). Det er også viktig at en i forkant tenker over hvordan spørsmålene blir formulert, ettersom intervju spørsmål ikke skal være ledende, men presise, åpne og uten vanskelige ord (Befring, 2015). Jeg startet intervjuene med enkle spørsmål som handlet om arbeidserfaring, gikk videre til de mer utfyllende spørsmålene, og kom med oppfølgingsspørsmål dersom jeg følte jeg trengte det. Det er viktig å ikke favorisere noen svar fremfor andre, og jeg prøvde derfor å holde meg nøytral uten å vise hvilke svar jeg helst ønsket. (Befring, 2015).

Etter intervjuet var det tid for transkribering, som innebærer å skrive ned ordrett hva som er sagt (Dalland, 2015). Det utenlandske intervjuet oversatte jeg til norsk, og hadde nå begge intervjuene klare til videre arbeid.

3.3.1 Personlig intervju

«For å legge til rette for en avslappet stemning er det vanlig å gjennomføre dybdeintervjuer på steder der informanten kan føle seg trygg» (Tjora, 2017, s.121). Vi setter alle pris på trygge omgivelser. Jeg ble derfor enig sammen med min informant om å ta intervjuet på hennes arbeidsplass.

Det personlige intervjuet var lagt opp til å vare i omtrent en halvtime, som forholdsvis er et kort intervju. Dette var med hensyn til både barna og de voksne i barnehagen, ettersom jeg ikke ville bruke for mye tid av personalets hverdag. Å ha et intervju som varer en time eller mer, kan ødelegge dagens flyt, samt komme i veien for deres rutiner og arbeid. Siden jeg i tillegg hadde et intervju nummer to som foregikk over mail, kom jeg til å få mer empiri å jobbe med.

3.3.2 Intervju over mail

«En vesentlig fordel ved intervjuer på e-post er at man slipper den tidvis traurige jobben med transkribering, men må regne med betydelig kortere refleksjoner enn det man genererer ansikt til ansikt» (Tjora, 2017, ss.172-173). Informanten svarte utfyllende på de åpne spørsmålene og gjorde det derfor mulig for meg å gjennomføre intervjuet på denne måten. Det var ikke like enkelt å komme med oppfølgingsspørsmål, ettersom jeg ikke fikk kommunisere med henne ansikt til ansikt. Derfor avtalte vi at det var mulig å sende en ny runde med spørsmål etter å ha lest de første svarene. Selv om informanten svarte utfyllende, er det ikke til å unngå at svarene hennes ble kortere enn svarene i det personlige intervjuet.

3.3.3 Feilkilder

Reliabilitet handler om at målinger må utføres korrekt, og gir et bilde av hvor nøyaktig og stabile dataene er, mens validitet skal være relevant og gyldig for det problemet som undersøkes (Dalland, 2012). I utdanningsvitenskapen vil de fleste målingene være indirekte, og spørsmålet om funnet er av valid karakter vil være sentralt. Som tidligere nevnt har jeg bare to informanter og kan derfor ikke generalisere informasjonen informantene kommer med. Likevel kan det gi meg en liten anelse om hvilke typer erfaringer, meninger og kunnskaper barnehagelærere har rundt kommunikasjon med flerkulturelle foresatte.

I et intervju vil det alltid være muligheter for feilkilder. Dette kan blant annet innebære feil i selve kommunikasjonsprosessen hvor det kan oppstå misforståelser både fra informantens og intervjuerens side. En kan stille spørsmålene på feil måte, noe som kan resultere i at informanten får feil oppfattelse av hva det spørres om, eller det kan være en feil med lydopptakeren. I tillegg til dette kan det skje feil i transkriberingen, hvor meningsinnholdet kan bli endret og påliteligheten blir svekket (Dalland, 2012). Når en jobber med en kvalitativ studie, vil det finnes mange ulike versjoner av virkeligheten, som samtidig kan være gyldige. «Derfor kan ikke

valideringens mål være å bevise at vi har funnet frem til sannheten» (Malterud, 2017, ss.193-199).

Jeg stilte spørsmålene direkte fra intervjuguiden, tenkte meg nøye om før jeg stilte oppfølgingsspørsmål, og holdt meg så nøytral som mulig under intervjuet. I tillegg tok lydopptakeren opp det som ble sagt, og jeg hadde frie hender til å notere stikkord under intervjuet. Jeg har med dette tro på at jeg har klart å bevare opprinneligheten av intervjuene (Dalland, 2012).

3.4 Etiske hensyn

«Etiske overveielser og ryddig bruk av personopplysninger er ikke bare en forutsetning for studentoppgaver og for forskning, det er også en forutsetning for å ivareta et godt forhold til de menneskene som stiller opp med sine erfaringer og opplevelser» (Dalland, 2012, s.95). Det er viktig at etikken står i fokus og at informantene blir møtt med respekt og ydmykhet. Taushetsplikten må strengt overholdes i henhold til informasjonen som utveksles, og det skal ikke være mulig for andre å finne ut hvem svarpersonen er (Malterud, 2017). «Når datamaterialet er anonymt, er det ikke mulig å knytte enkeltpersoner til opplysningene» (Dalland, 2012, s.103). Jeg har også valgt å konsekvent bruke ordet *foresatte* fremfor *foreldre* gjennom teksten, ettersom jeg da generelt snakker om barnas verge, fremfor foreldrene barna kanskje ikke har.

Når en setter i gang et intervju, er informert samtykke et viktig punkt, og deltakeren skal kjenne prosjektet godt nok til å kunne ta stilling til om hun ønsker å bidra med sin kunnskap eller ikke (Malterud, 2017). Ifølge Befring (2015) er det ikke nok å informere i en samtykkeerklæring, da en som prosjektansvarlig alltid skal forsikre seg om at informanten har forstått det som står i skjemaet. Jeg var tydelig på innholdet i intervjuet, at informasjonen kun skulle brukes til denne oppgaven og skulle bli slettet etter bruk. Dalland (2012) påpeker viktigheten ved å understreke taushetsplikten en har som intervjuer, og at informantens navn, adresse eller arbeidsplass vil forbli anonym og ikke på noen måte skal komme frem i oppgaven. Jeg har som nevnt derfor anonymisert informantene. For å i tillegg bekrefte at intervjuet blir gjennomført på en ordentlig måte, uten noen form for usikkerhet og overtramp, er det viktig å informere om NSDs godkjenning.

Ettersom informantene kommer fra forskjellige land, vil svarene være basert på ulike kulturer, regler og normer. Svarene vil da sannsynligvis bli noe forskjellig grunnet deres bakgrunn og utgangspunkt, noe som kan gjøre det vanskelig å finne tydelige likheter og ulikheter.

4.0 Presentasjon av Empiri og analyseprosessen

I dette kapittelet vil jeg presentere data og funn fra mine intervju. Intervjuguiden (vedlegg 2) var på ti spørsmål, og de samme spørsmålene ble stilt til begge informantene. Først vil jeg vise hvordan analyseprosessen har foregått, fra intervju til drøfting til funn. Deretter presenterer jeg de funnene som er mest relevant for problemstillingen i et sammendrag.

4.1 Analyseprosess

Første delen av analyseprosessen var selve intervjuet, der jeg gjennom intervjuene fikk informasjon med to informanter fra ulike verdensdeler. Disse intervjuene foregikk på ulike måter, både personlig og over mail. Da de var gjennomførte, begynte transkriberingen, noe som var både omfattende og tidkrevende. I etterkant av dette laget jeg en modell der jeg førte opp likheter, ulikheter, samt så etter typiske, spesielle og sjeldne trekk. Dette for å få en oversikt, og gjøre det enklere å finne frem til det som utmerket seg i intervjuene.

Da transkriberingen var gjort, var tiden inne for å finne teori som støttet under min empiri. Jeg ville gjøre oppgaven min så troverdig som mulig, og har derfor valgt å bruke litteratur fra flere studieretninger innenfor temaet *flerkulturelle foresatte*. Dette har bidratt til flere synspunkter, og har vært med på å underbygge funnene mine.

Neste steg i prosessen var å starte drøftingen av min empiri som førte frem til mine funn. Dette skriver jeg mer om i neste kapittel.

4.2 Sammendrag av empiri

Begge informantene har jobbet som pedagogiske ledere omtrent like lenge, og har derfor nesten like lang erfaring. De har begge jobbet noen år i barnehage før de begynte å jobbe som pedagogiske ledere, og har derfor hatt litt erfaring før de tok denne stillingen. IB1 er eldre enn

IB2, noe som gjør det hele litt spennende, ettersom de da har ulike utgangspunkt både i alder, land og kultur.

Malterud (2017) snakker om hvordan empiriske data ikke er sannheter, men heller er med på å bidra til å åpne for ny kunnskap. Ettersom jeg ikke har flere enn to informanter, tenker jeg det Malterud sier er viktig å huske på. Jeg tror på det mine informanter sier, selv om det likevel kan være annerledes i andre barnehager.

Barnehagene gir fra seg informasjon om deres mandat og hverdag på ulike måter. IB1 forteller at de flerkulturelle foresatte vanligvis samler informasjon via støttetjenester eller gjennom bekjente av deres kulturelle bakgrunn, som snakker språket bedre enn det de selv gjør. *«Gjennom orienteringsprogrammet jobber vi for å bygge et sterkt forhold med flerkulturelle familier, og tror at å bygge et sterkt forhold basert på respekt for deres kultur er veldig viktig»*, sier IB1. IB2 snakker mer om det å informere gjennom foreldresamtaler, foreldremøter og gjennom en app, der de blant annet legger ut bilder, informasjon om sovetid og bleieskift, samt oversikt over årsplan og månedsplan.

IB2 finner det krevende at de alltid er usikre på om foresatte forstår det personalet sier. *«Det er lett å si «ja», og så forstår de egentlig ikke hva jeg mener»*. Da legger personalet gjerne om til engelsk og viser med kroppen hva de prøver å forklare, og formidler dette på best mulig måte. De ser det som viktig å snakke rolig, være tydelig og si ting flere ganger. Mye av det som må forklares flere ganger handler gjerne om påkledning, været og hvordan en barnehage fra dette landet fungerer. *«De er jo ikke så vant til å være ute i alle årstider. Da lærer vi foreldrene hvor viktig ull er, og at ull ikke er det samme som bomull»*. *«Vi lar dem få kjenne på ull slik at de forstår»*. I motsetning til IB2 som fokuserer på hvordan en kommuniserer og forklarer ting til foresatte, fokuserer IB1 mer på det å bygge et sterkt forhold med foresatte og deres kultur, og forteller at de er så åpne som mulig for å støtte og forstå disse familiene. Personalet vil gjerne lære av de ulike kulturene og trosretningene, og hun sier at *«Vi omfavner entusiastisk familier fra alle kulturer, og prøver å sikre at de føler seg respektert og komfortabel, noe som er vanskelig»*. De jobber så godt de kan, og håper og stoler på at foresatte er glade for tilgangen de har til mennesker som kan hjelpe dem å kommunisere med personalet.

På spørsmålet om foresattes mulighet for innflytelse og medvirkning, trakk informantene frem mye av det samme. IB2 snakket om deres mantra som handler om vennskap, forståelse og

toleranse, og at de jobber mye med å finne likheter blant barna. Hun forteller også at barnas utelek ofte er preget av deres bakgrunn og oppvekst, og at de flerkulturelle barna heller velger andre typer leker og rollespill enn de som opprinnelig er fra dette landet. Barnehagen skal sammen med hjemmet bidra til å ivareta barnas behov for lek, omsorg, danning og læring (Kunnskapsdepartementet, 2017). En gang i måneden har de ett av barnas land som tema, der de lærer om språk, mat og klær. Dette for at barna skal få kunnskap om hverandres land, samt smake på matretter som foresatte gjerne har laget for anledningen. I likhet med IB2, snakker IB1 om det å lære om kulturer gjennom sang, dans og mat sammen med de foresatte. Hun legger til hvor viktig det er å sikre at alle føler seg velkommen, da dette kan være utfordrende for noen. Mangfold i barnehagen kan by på ulike utfordringer, men på deres arbeidsplass er de så åpne som mulig for å kunne støtte og verdsette de flerkulturelle familiene. De tror barna fra dette landet nyter godt av å være inkludert i andre kulturer, og det er viktig for de ansatte å kunne bidra til å utdanne inkluderende barn som ikke vokser opp med fordommer. «*Vi oppfordrer foreldrene til å komme og dele deres kultur med oss*», sier IB1. I tillegg til dette bruker de en rekke støttetjenester og oversettere som er tilgjengelige for familiene som trenger det. «*Vi bruker familiemedlemmer og venner som har samme språk, for å hjelpe og sikre at de har forståelser av barnas program*». Da informantene fikk spørsmål om hvordan fokuset var i personalgruppen, svarte begge at de jobbet mye med språket. IB2 forteller at de har et flerkulturelt personale i barnehagen, og at det å jobbe med språket derfor var en naturlig del av hverdagen. «*Så det handler om dette med å bruke språket og snakke*», sa hun, «*Det er noe med det å snakke rolig og si ting flere ganger, og vise hva vi snakker om. (...) Det meste foregår på vårt språk*», legger hun til.

IB1 svarte at det var viktig å alltid fokusere på flerkulturelle foresatte som en verdsatt del av samfunnet. Relasjonen mellom lærerne og foresatte er viktig, og åpenhet, personlige verdier og reflektive samtaler med teamet er avgjørende. «*Vi har mange reflektive samtaler med teamet, og har en åpenhet for alle perspektiver. (...) Forholdet mellom foreldrene og vi som ansatte er veldig viktig for oss, og vi prøver i det minste å være respektfull for forskjeller. Vi prøver å bygge relasjoner og kommunisere med langsomt, enkelt språk, og jeg føler at vi som team verdsetter dette mye*».

Informantene har forskjellige måter å uttrykke seg på, og jeg har fått inntrykk av at de i sine barnehager har ulike måter å se mennesket på. Det er interessant hvordan de flerkulturelle blir behandlet og på hvilke måter barnehagene løser utfordringene som oppstår. Dette er noe jeg vil

se nærmere på i drøftingen. Et annet interessant aspekt er det språklige arbeidet, da dette er noe de kontinuerlig arbeider med, hver dag, hele dagen. På bakgrunn av dette har jeg kommet frem til disse tre funnene; *Verdien av de flerkulturelle*, *Verdien av det språklige* og *Menneskeverdet*.

5.0 Konklusjon og drøfting

I dette kapittelet vil jeg presentere resultatene og drøftingen av mine forskningsintervju. Jeg har valgt å dele empirien inn i tre ulike kategorier: Verdien av de flerkulturelle, verdien av det språklige og menneskeverdet. Resultatene har blitt fremstilt via gjenfortelling av hva som ble sagt under intervjuet, og ved bruk av sitater. Som jeg skrev i kapittelet om metode, vil sitatene fra empirien stå i kursiv med hermetegn.

Jeg vil i denne delen av oppgaven drøfte mine funn fra intervjuene. Da jeg skulle begynne å jobbe med dette kapittelet leste jeg flere ganger gjennom modellen jeg laget i kapittelet om empiri, og sammenlignet mine to intervju. Jeg fant flere interessante aspekter jeg vil presentere i dette kapittelet, og har valgt å dele dem inn i ulike temaer jeg mener er viktig for min problemstilling. Selv om resultatene ikke er generaliserbare, finner jeg det interessant at det er store forskjeller på hvordan mennesker blir fremhevet i de to intervjuene. Dette kommer jeg tilbake til senere i kapittelet. På bakgrunn av dette vil jeg starte min drøftingsdel med å gå inn i det funnet jeg har kalt «Verdien av de flerkulturelle».

5.1 VERDIEN AV DE FLERKULTURELLE

Under arbeidet med empirien, var det noen ulikheter mellom intervjuene som var lettere å legge merke til enn andre. Basert på det som ble fortalt under intervjuet, kan det se ut som den ene barnehagen har mer fokus på menneskelig erkjenning enn den andre. Dette har jeg kommet frem til ettersom IB1 flere ganger nevner hvor viktig det er at foresatte føler seg respektert og verdsatt. Hun sier blant annet at «*Det vanskeligste er å bare sikre at de føler seg respektert og komfortabel*» (IB1), noe som kan vise hvor viktig dette er for barnehagen. I tillegg sier IB1 at de fokuserer på de flerkulturelle som en verdsatt del av samfunnet. Verdien av de flerkulturelle blir løftet, og ønsket om å bidra til at andre ikke har fordommer mot disse menneskene kan bli realitet. IB1 bor i et flerkulturelt land og tror barna fra dette landet nyter godt av å være inkludert i andre kulturer. Barnehagen vil først og fremst sikre at både barn og foresatte føler seg

velkomne, og som beskrevet i empirien sier hun at «*Vi oppfordrer dem til å komme og dele deres kultur med oss, og dette kan skje gjennom sang, dans og vanligvis mat*». Dette kan vise at de ansatte jobber hardt med å få foresatte til å føle seg inkludert og sett, og at de får være med på ulike program og aktiviteter i barnehagen på lik linje med de andre foresatte. Ifølge Barnehageloven § 1 og § 4 er det barnehagens oppgave å ivareta foreldrenes rett til medvirkning. De skal ha et nært samarbeid og vise forståelse i arbeidet med foresatte, jf. Kunnskapsdepartementet (2017). «*Vi er et veldig flerkulturelt land, og det har sine utfordringer. I denne barnehagen verdsetter vi som team forholdet mellom oss og foresatte, og er åpne for å gjøre hva som helst for å bygge disse relasjonene til bedre å forstå og støtte familiene. Det kan hende det ikke er slik i andre barnehager, men hos oss verdsetter vi dette*» (IB1). I dette sitatet kommer det tydelig frem at det er individuelt fra barnehage til barnehage hvordan en jobber og hvilke verdier en har.

Atferd, kunnskap og holdninger er tre viktige områder som er vesentlige for flerkulturell kompetanse, og ved å jobbe aktivt med disse tre områdene skaper vi en større bevissthet og forståelse for mennesker med andre kulturelle forutsetninger (Pedersen, 2019). IB2 snakker om at de en gang i måneden lærer litt om et av barnas land i barnehagen for å få kunnskap om hverandres land. Da lærer de hva de spiser, hvordan de snakker og hvordan de kler seg. Foresatte stiller gledelig opp med en matrett alle får smake på, og avdelingen får dermed i løpet av dagen et lite innblikk i hvordan kulturen i dette landet er. Slik jeg ser det kan dette være et bra tiltak for avdelingene. Derfor burde det kanskje holdes slike dager flere ganger i måneden, ettersom samtlige av barna er flerkulturelle? Aarre og Blom (2012) snakker om hvordan den flerkulturelle barnehagen er en viktig arena for utvikling av kulturell identitet, og hvor viktig det er med forståelige ansatte som er der for å lytte, snakke, lære og lære bort. Dersom IB2 ordner en slik dag to ganger i måneden, får barna både lært og lært bort oftere. I tillegg får en vist en av de utallige positive sidene ved det å gå i en flerkulturell barnehage. Dersom det blir for få barn på avdelingen til å gjennomføre dette annenhver uke, kan en slå sammen flere avdelinger og gjøre det sammen. Ettersom dette er en liten barnehage med få avdelinger, kjenner barna hverandre nokså godt, og det går derfor an å gjøre dette samlet. Et flerkulturelt fellesskap kan forstås som et rikt fellesskap, og handler om å blant annet ta utgangspunkt i barnas og foresattes ulike erfaringer (Zachrisen, 2015).

Vårt menneskesyn kommer til syne gjennom de valgene vi gjør og hvordan vi handler i ulike situasjoner (Tholin, 2015). Basert på det som har kommet frem under intervjuene, har

barnehagene ulikt fokus, og det kan tolkes som at de har ulike måter å møte foresatte på. Jeg har fått inntrykk av at IB1 har en mer humanistisk og relasjonell måte å se mennesket på, der likestilling og respekt står i fokus (Henriksen, 2005). De er opptatt av å bygge relasjoner og vil sikre at de flerkulturelle «*føler seg respektert og komfortabel*». IB2 gir meg et annet inntrykk, da de ansatte har en måte å kommunisere med foresatte på, som i verste fall kan føles noe nedverdiggende. Det er mye fokus på påkledning i denne barnehagen, og det kommer frem at de snakker mye med foresatte om passende sko til barna, og at ull ikke er det samme som bomull. Kan dette føles som en irettesettelse? Det er ikke sikkert noe er ment som hersketeknikker, men at det på grunn av språkvansker og svekket kommunikasjon er med på å bidra til skjeve maktforhold (Hanssen, 2005).

På den ene siden er det nødvendig å snakke med foresatte om riktig bruk av klær, ettersom alt er nytt og foresatte ikke er vant til et slikt klima. Flere ganger i løpet av en høst, forklarer personalet til foresatte hva ull er. «*Vi lar de få kjenne på ull slik at de forstår*», sier IB2, noe som er en fin og trygg måte å gjøre det på i starten. Aarre og Blom (2012) snakker om hvordan personalet har som ansvar å legge til rette for at foresatte blir kjent med barnehagen, og det er nettopp dette de ansatte i barnehagen gjør. De starter rolig og forklarende, der de forteller foresatte hva ull er, hvordan ull virker og hvorfor vi bruker ull fremfor bomull. På den andre siden er det viktig å ta det i rett rekkefølge. Å bygge opp tillit og respekt før en begynner å moralisere om informasjon angående klær, er avgjørende for et trygt og likestilt forhold mellom ansatte og foresatte. IB2 forteller at det flere ganger kommer foresatte som er bekymret over været. Dersom ansatte da ikke begrunner hvorfor de likevel går ut, og hvordan de kan være ute uten å fryse, kan det føles ubehagelig og respektløst fra foresattes side. En møter ofte på foresatte som ikke tar med riktige klær i barnehagen og som ønsker at barna skal slippe å være ute i dårlig vær. I slike situasjoner er det viktig å gi dem en god forklaring, for å slippe misforståelser (Bergersen, 2017). En løsning på dette kan være å ha vær og klær som et tema på første foreldresamtale, der ansatte kan lære dette bort på en naturlig måte. Det vil da bli en ordentlig og tydelig forklaring, der en kan unngå moralisering.

IB1 forteller at «*Vi omfavner entusiastisk familier fra alle kulturer (...)*», og jeg undrer meg over hva hun mener med dette. Det blir nevnt flere ganger hvordan de setter pris på mangfoldet og de ulike kulturene som fyller barnehagen. Jeg tolker dette derfor som en måte å fortelle hvordan de åpner armene for de ulike familiene som har en tilknytning til barnehagen. Flerkulturelle foresatte skal føle seg velkomne i barnehagen (Henriksen, 2005), og slik jeg ser

det er det nettopp dette IB1 kjemper for å oppnå. Det vil alltid være viktig å vise de flerkulturelle foresatte at de blir satt pris på, og like viktig er det å vise dem som *ikke* kommer fra utlandet at de blir sett. Forskjellsbehandling gjelder begge veier, og det er derfor viktig å finne en balanse.

IB2 sier at «*Vi jobber jo mye med å finne likheter blant ungene*», men hvor viktig er dette for barnehagen? Ved å fremheve det som er likt, unngår vi da å se det som er ulikt? I en mangfoldig barnehage er det naturlig at både barn og voksne er forskjellige, og det er gjerne det som gjør barnehagen unik. Personalets rolle blir da å anerkjenne både likhetene og ulikhetene hos hvert barn og hver voksen, og legge miljøet til rette på en slik måte at alle får muligheter til å undersøke og utforske det som engasjerer og motiverer dem. En likhetstankegang kan føre til at likheten blir fremmet, og at ulikheten blir underkommunisert. Dette kan hindre videreutvikling i barnehagen (Abrahamsen & Mørkeseth, 2001). Når det er sagt, hevder Becher (2006) at ordet «likhet» kan ha flere betydninger, og kan bety både likeverd og å være av samme slag.

Spørsmålet «Hva vektlegger dere når dere samarbeider med flerkulturelle foresatte, og hva finner dere krevende», er noe ledende ettersom det er lagt opp til at informantene skal si *hva* som er krevende, i stedet for *om* noe er krevende. Dette kan i stor grad ha påvirket svarene og ført til at informantene har lett etter noe som oppfattes vanskelig, når dette opprinnelig kanskje ikke er ansett som et problem. Informantenes svar var ikke særlig lange, noe som kan tolkes å være et godt tegn. Det er klart det noen ganger er utfordrende, slik vil det alltid være i barnehagen. Men at de ikke legger ut om de vanskelige tingene i hverdagen betyr kanskje at de ikke anser det som mer krevende enn andre dagligdagse ting. Temaet som fra begge informantene kom tydeligst frem som krevende, var språket. Det at de ofte er usikre på om foresatte forstår hva som blir sagt, og om foresatte klarer å uttrykke seg slik de ansatte forstår, er en krevende del av hverdagen. Dette skal jeg komme nærmere inn på i neste kapittel; Verdien av de språklige.

Mye viktig sosialisering skjer gjennom lek, deriblant barns forhold til regler og normer (Lillemyr, 2011). IB2 snakker om barnas ulike lekekulturer og hvordan deres lekekultur er krevende for de flerkulturelle barna. Hun forteller at det ofte er utfordrende ettersom de fleste barna har ulik bakgrunn og i tillegg kanskje ikke forstår hverandres språk. Å komme inn i leken kan da være krevende dersom en ikke blir invitert med, og barna ender derfor kanskje opp med å leke alene. Videre ender gjerne barna opp med å leke noe fra det de har sett og opplevd

tidligere i livet, og det blir da vanskelig for andre igjen å delta, ettersom de ikke har den samme bakgrunnen. Burde en tilby mer udefinerbare leker i barnehagesammenhengen for å åpne opp for annen type lek?

5.2 VERDIEN AV DET SPRÅKLIGE

Det ble veldig tydelig at fokuset i begge barnehagene var å jobbe med språket, og derfor vil jeg se nærmere på hvilken måte de bruker språket på. I barnehagen til *IB1* er det både flerkulturelle barn og foresatte, mens i barnehagen til *IB2* er det i tillegg til dette et flerkulturelt personale. Dette gjorde derfor det å jobbe med språket naturlig for *IB2*, ettersom det allerede var en del av deres hverdag.

IB2 forteller at mye av informasjonen kommer gjennom en app, der bilder, månedsplan, skriv og informasjon om barnet blir lagt ut, og foresatte selv har ansvaret for å sjekke. Informanten sier selv at de fleste forstår språket relativt bra, men at hun likevel er usikker på om alle foresatte får med seg alt som blir lagt ut. Ettersom hun er usikker på om informasjonen blir forstått og kommer ut slik de ønsker, kan det stilles spørsmål ved hvorfor dette har blitt deres kommunikasjons-, og informasjonsplattform. Her kan det for eksempel dukke opp bilder foresatte ikke visste de hadde gitt samtykke til, nettopp på grunn av kommunikasjons-, og språkvansker. Kan det da være enklere å gi informasjonen muntlig fremfor å gi det gjennom internett?

Når det er sagt kan en positiv side ved bruk av app være at foresatte får være mer delaktige i barnas liv i barnehagen (Bølgan, 2018). Å kunne ha en oversikt lett tilgjengelig gjør det enklere og raskere for foresatte som vil ha en jevnlig oppdatering. De kan i tillegg til dette finne bilder av barna som er tatt i løpet av dagen, noe som kan gjøre at foresatte føler seg mer inkludert og oppdatert på det som skjer bak barnehagens fire vegger.

Aarre og Blom (2012) poengterer at flerkulturelle foresatte skal føle seg velkomne i barnehagen, og at de i garderoben for eksempel kan bli møtt med skriftlig velkomst på sitt eget språk. Dette tenker jeg kan være en fin måte for *IB2* å inkludere alle foresatte på, og en får i tillegg løst et eventuelt kommunikasjonsproblem. For å likestille alle, kan alle få et skriv på sitt eget språk- også de som ikke snakker et annet språk. Dette vil selvfølgelig være tidkrevende og utfordrende ettersom flertallet er fra ulike land, men det vil i gjengjeld bli en større sikkerhet at

alle forstår informasjonen som blir gitt. Dersom en ikke har nok ressurser til å ordne oversettere, finnes det alltid oversettingsprogram som kan hjelpe. Det vil nødvendigvis ikke bli oversatt korrekt, men det er kanskje det som skal til for at foresatte forstår det som trengs av informasjon.

Når det er snakk om IB2s usikkerhet om foresatte forstår alt som blir lagt ut på appen, blir det ikke nevnt noe om bruk av tolk, noe som kunne vært en god løsning på denne usikkerheten. Siden dette ikke blir snakket om i intervjuet, går jeg ut fra at det ikke er noe som blir brukt i denne barnehagen. Det kan tenkes at dette kan føles noe krevende både for foresatte og ansatte, og kan beklageligvis føre til både usikkerhet og mistillit.

En negativ side av å benytte en app i foreldresamarbeidet er at det kan stenge for kroppsspråk, gjøre det mindre personlig og lett føre til misforståelser. Både barn og voksne læres opp til å bruke denne iPaden, noe som kan utvikle et avstandsforhold mellom begge parter. Dersom alt skal foregå over tekniske apparater er det viktig at alle, både foresatte og ansatte, har god nok kjennskap til å kunne publisere, forstå og kommunisere gjennom dette programmet. Det kan lett oppstå misforståelser når det meste av kommunikasjon foregår over internett. Når en da møtes i et foreldremøte kan det være flere ting foresatte ikke har fått med seg ettersom det ikke er blitt snakket om ansikt til ansikt. Det kan da oppstå problemer dersom den profesjonelle tar for gitt at foresatte har forstått all informasjon som har blitt gitt og snakket om. Da er det viktig å beklage at du som profesjonell ikke var påpasselig nok med å gi dem tilstrekkelig informasjon, tar på deg ansvaret for at foresatte ikke klarte å henge med, og sørger for at uklarheten raskt blir oppklart. Det vil øke sjansen for at samtalen etterpå vil gå greit (Glaser, 2018).

Når det er sagt, er de ansatte i denne barnehagen løsningsorienterte og prøver å se mulighetene i stedet for utfordringene. «*Det er det som er det viktigste*», sier IB2. «*Det er viktig å vise at vi er åpne for de kulturene som kommer, at vi har lyst å lære. At vi ikke tenker "å nei, du kommer fra et annet land, hvordan skal jeg kunne samarbeide med deg?"*». Det at informanten sier dette, tenker jeg bekrefter hvordan deres holdninger og verdier er i teamet, og at de oppriktig er opptatt av hvordan foresatte føler seg til en hver tid.

IB1 snakker om nesten det samme da hun sier «*Vi tror at å bygge et sterkt forhold basert på respekt for deres kultur er veldig viktig*».

5.3 Menneskeverdet

FNs barnekonvensjon sier at «(...) Selv om barnekonvensjonen beskytter alle barn, viser erfaring at barn med urbefolknings eller minoritetsbakgrunn kan være særlig sårbare» (Scheie ved Senter for menneskerettigheter, 2005, s.25). Alle mennesker er unike og har en iboende verdi, uavhengig av religion, bakgrunn, egenskaper og politisk retning. Menneskesynet følger prinsippet om respekt for den enkeltes integritet der alle barn og foresatte har det samme menneskeverdet, uavhengig av personlig funksjonsdyktighet og kulturell bakgrunn (Sjøvik, 2007).

En hører flere steder hvordan mennesker med urbefolknings eller flerkulturell bakgrunn blir urettferdig behandlet og dette har alltid vært en vanskelighet. I vårt land har dette blitt bedre med tiden, og er nå blitt en liten sak sammenlignet med hvordan det er i andre land. At dette kan være vanskelig gjelder både barn og voksne, og vil prege deres hverdag. Selv om alle er forskjellige, skal ikke deres menneskeverd graderes, rangeres, krenkes eller bli forskjellsbehandlet. En skal heller se på mangfoldet som en ressurs, ikke som et problem (Sjøvik, 2007). IB2 snakker omtrent om det da hun sier at de prøver å se mulighetene, og ikke utfordringene. Ettersom de fleste i denne barnehagen har flerkulturell bakgrunn, har de en gylden mulighet i å lære om hverandres kulturer, smake nye matretter og lære nye sanger. Som skrevet i kapittel 5.2, er dette noe de gjør i begge barnehagene, og i gjengjeld, lærer de ansatte bort deres tradisjoner.

Bergersen (2017) snakker om hvordan ansatte beklageligvis unngår å snakke med de flerkulturelle foresatte ettersom de er usikre og ikke vet hvordan de skal kommunisere. Mange nevner språket som en utfordring, og at de derfor lar være å snakke med foresatte mer enn høyst nødvendig. De fleste dialogene handler om praktiske beskjeder mer enn det faglige innholdet. Dersom en klarer å bryte denne ubehageligheten kan en få frem hvilke forventninger foresatte har til barnehagen, og hvilke forventninger personalet har til foresatte. Dette må ifølge Sønsthagen (2018) skje gjennom gjensidig dialog, og ikke en informerende monolog fra personalets side. Barnehagen er en lærende organisasjon, mangfoldet øker hele tiden, og i noen sammenhenger er det kanskje de voksne i barnehagen som lærer mest (Skoglund & Åmot, 2019).

Det sies at prinsippet om et ukrenkelig menneskeverd skal være rådende i vårt samfunn. Alle barn og foresatte har det samme menneskeverdet, uavhengig av personlig funksjonsdyktighet

og kulturell bakgrunn (Sjøvik, 2007). «*Vi respekterer og verdsetter deres språk og kultur, og vil sikre at de føler seg respektert og komfortabel*», sier IB1. Dette er deres måte å på best mulig måte vise dem at alle er like mye verdt, og at de vil være tilgjengelig og snakke like mye med dem som de vil med andre. Alle skal ifølge frihetsprinsippet ha lik rett til grunnleggende friheter og rettigheter, så som tanke- og ytringsfrihet (Rawls, 1993 i Lavik & Fjørtoft, 2008, s.186, referert i Skoglund & Åmot, 2019). Det er viktig å ha dette i tankene når en jobber med mennesker, nettopp fordi en har som jobb å passe på at alle får ha sine egne meninger om egen opplevelse. Barnehagen skal støtte, styrke og følge opp, og bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet (Kunnskapsdepartementet, 2017). Selv om barna alltid skal være hovedfokuset, er trygge foresatte det viktigste en har for å skape en god barnehage, og er utgangspunktet for kommunikasjon og samarbeid (Becher, 2006). Nettopp derfor er det avgjørende hvordan en møter og kommuniserer med foresatte. En tilhørighetsfølelse er viktig for en persons selvfølelse og identitet, og dersom foresatte er trygge, påvirker dette barna og personalet i stor grad (Guibernau, 2013). Det er viktig å la foresatte få kjenne at deres bidrag og meninger er likeverdige og viktige.

Konklusjon

I denne oppgaven har jeg tatt for meg problemstillingen «*Er det likheter og ulikheter i hvordan noen barnehagepedagoger fra ulike verdensdeler samarbeider med flerkulturelle foresatte i barnehagen?*». Mine konklusjoner bygger på funn gjennom intervju, teori og drøfting, og jeg kom derfor frem til disse tre temaene; *Verdien av de flerkulturelle, verdien av det språklige og menneskeverdet.*

Som tidligere nevnt kan jeg ikke generalisere ettersom det bare var to informanter i mine kvalitative intervju. Mine funn gjelder derfor disse spesifikke informantene og barnehagene, da alle mennesker har forskjellige måter å opptre på. Likevel sitter jeg igjen med mer kunnskap om temaet. Med utgangspunkt i Sønsthagens artikkel får jeg i tillegg et innblikk i hvordan det kan se ut fra foresattes perspektiv.

Det er både likheter og ulikheter i hvordan samarbeidet mellom barnehagepedagoger og flerkulturelle foresatte er. Begge bruker mye tid på å finne ut hvordan de på best mulig måte kan imøtekomme de flerkulturelle foresatte, og gjør så godt de kan for et godt samarbeid. Den tydelige likheten er hvordan de i begge barnehagene fokuserer på språk, der de er noe usikre og ikke vet hva foresatte forstår og tenker. De har også dager der de lærer om barnas kultur ved hjelp av barnas foresatte som gjerne bidrar med mat. Dette kan være med å skape et tillitsforhold mellom foresatte og personalet.

Den største forskjellen er deres ulike måter å snakke og kommunisere med foresatte på. Deres menneskesyn er ulikt, noe som kan føre til at noen føler de blir snakket opp, mens andre føler de blir snakket ned. Anerkjennende kommunikasjon dreier seg ikke bare om en måte å snakke på, men om en grunnleggende holdning til relasjoner (Famlab, u.å.). Å kommunisere med foresatte ansikt til ansikt eller via en app er veldig ulike måter å formidle informasjon på. Dersom det er språkvansker inn i bildet, kan det lett oppstå usikkerhet dersom en skal formidle informasjon via en app. Det er derfor avgjørende for foresatte at en tar seg til å snakke med vedkommende personlig.

LITTERATURLISTE

- Aarre, T. & Blom, K. (2012). *Samfunnet i barnehagen og barnehagen i samfunnet*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Abrahamsen, G. og Mørkeseth, E. I. (2001). *Samspill og læring i familiebarnehagen. Barnehagepedagogikk i relasjonelt perspektiv*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Barnehageloven. (2005). Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64#>
- Becher, A. A. (2006). *Flerstemmig mangfold: samarbeid med minoritetsforeldre*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Befring, E. (2015). *Forskningsmetoder I utdanningsvitenskap*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Bergersen, A., Gjerde, H. & Helland, S. (2010). *Digital kompetanse i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Bergersen, A. (2017). *Global forståelse. Barnehagelæreren som kulturell brobygger*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Boge, M., Markhus, G., Moe, R. & Ødegaard E.E. (2009). *Læring gjennom veiledning. Meningsskapning i grupper* (utg.2). Bergen: Fagbokforlaget.
- Bølgan, N. B. (2018). *Digital praksis i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget
- Bølgan, N. (2008). *Vil du være med så heng på. Barnehagen som digital arena*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Dahl, Ø. (2019, 24.januar). *Hva er interkulturell kommunikasjon?* Hentet fra <https://ndla.no/subjects/subject:18/topic:1:185336/topic:1:52926>
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving* (utg.5). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (utg.6). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Eriksen, T.H. & Sajjad, T.A. (2011). *Kulturforskjeller i praksis* (utg.5). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Famlab. (u.å.). *Kommunikasjon med barn og unge. Hvordan kan kommunikasjon fremme trygghet og tillit?* Hentet fra <https://famlab.no/2015/07/04/kommunikasjon-med-barn-og-unge-hvordan-kan-kommunikasjon-fremme-trygghet-og-tillit/>
- Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (utg.2). Oslo: Universitetsforlaget.
- Guibernau, M. (2013). *Belonging. Solidarity and Division in Modern Societies*. Cambridge: United Kingdom: Polity Press.
- Hanssen, I. (2005). *Helsearbeid i et flerkulturelt samfunn* (utg.3). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Henriksen, J.-O. (2005). *Menneskesyn- historisk arv og varig aktualitet*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Holme, I. M. og Solvang, B. K. (1996). *Metodevalg og metodebruk* (utg.3). Oslo: Tano Aschehoug.
- Jonstøij, T. & Tolgraven, Å. (2003). *Hundre måter å tenke på*. Oslo: Cappelen Damm.
- Larsen, A. K. & Slåtten, M. V. (2015). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for barnehagelærere* (utg.4). Bergen: Fagbokforlaget.
- Lillemyr, O.F. (2011). *Lek på alvor*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lillemyr, O.F. (2011). *Lek – opplevelse – læring i barnehage og skole*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (utg.4). Oslo: Universitetsforlaget.

- Pedersen, A. (2019, 22.april). *Interkulturell kompetanse*. Hentet fra <http://www.minbarnehage.no/emmaus/Underside/5881>
- Sandseter, E. B. H., Hagen, T. L. & Moser, T. (2013). *Barnas barnehage 3. Kroppslighet i barnehagen. Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (utg. 2). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Scheie, M. Ved Senter for menneskerettigheter (2005) *FNs barnekonvensjon – fra visjon til kommunal virkelighet*. Oslo: Universitetet i Oslo.
- Selås, M. & Gujord, A-K.H. (2017). *Språkmøte I barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Skoglund, R. I. & Åmot, I. (2019). *Anerkjennelsens kompleksitet i barnehage og skole* (utg.2). Oslo: Universitetsforlaget.
- Skram, Dag. (2016). *Barns utvikling leik og læring*. Oslo: Samlaget.
- Sjøvik, P. (2007). *En barnehage for alle. Spesialpedagogikk i førskolelærerutdanningen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sønsthagen, A. G. (2018, 6.november). «Jeg savner barnet mitt». *Møter mellom somaliske mødre og barnehagen*. Vol. 2(1), 55-71. Hentet fra <http://158.36.161.173/index.php/nordiccie/article/view/2289>
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Tholin, K. R. (2015). *Profesjonsetikk for barnehagelærere*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Utdanningsdirektoratet (2017, 1.august). *Samarbeid mellom hjem og barnehage*. Hentet fra <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/samarbeid-hjem-barnehage/>
- Westrheim, K. & Tolo, A. (2014). *Kompetanse for mangfold*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Zachrisen, B. (2015). *Like muligheter i lek? Interetiske møter i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Vedlegg 1: Samtykkeerklæring

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Er det likheter og ulikheter i hvordan noen barnehagepedagoger fra ulike verdensdeler samarbeider med flerspråklige foreldre i barnehagen?»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut hvordan ulike pedagoger kommuniserer med flerspråklige foreldre. I dette skrivet får du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Problemstilling: Er det likheter og ulikheter i hvordan noen barnehagepedagoger fra ulike verdensdeler samarbeider med flerspråklige foreldre i barnehagen?

Formål

Mitt formål med denne bacheloroppgaven er å finne ut hvordan pedagoger og ansatte i barnehagen kommuniserer med flerspråklige foreldre. Jeg har møtt foreldre som ikke kan særlig mye annet enn sitt eget språk, noe som kan gjøre det vanskelig for ansatte å ha en samtale med vedkommende. Derfor vil jeg finne ut hvordan pedagoger løser denne utfordringen.

Jeg skal analysere problemstillingen: «Er det likheter og ulikheter i hvordan noen barnehagepedagoger fra ulike verdensdeler samarbeider med flerspråklige foreldre i barnehagen?»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

HVL, Høgskulen på Vestlandet er ansvarlig for prosjektet

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg trenger to pedagoger til mitt prosjekt, og utvalget er valgt gjennom utvalgsriterier og gjennom anbefalinger/bekjentskap.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metoden jeg kommer til å bruke er semistrukturert intervju, der det vil bli brukt lydopptaker. Dette lydopptaket kommer til å bli slettet 1.juni 2019, når denne oppgaven er avsluttet.

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du blir med på et intervju. Dette vil ta deg omtrent 30 minutter. Intervjuet inneholder spørsmål om blant annet hvordan du løser vanskeligheten ved å kommunisere med flerspråklige foresatte.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke

samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Opplysningene om deg vil bare bli brukt til formålene det er blitt fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- De som vil ha tilgang til dine opplysninger vil være meg og min veileder.
- Ditt navn vil bli anonymisert, og personopplysninger vil bli lagret avskilt fra øvrige data.

Du vil ikke kunne bli gjenkjent i publikasjon, bare opplysninger om arbeidserfaring og nasjonalitet vil bli publisert.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 01.06.2019. Ved prosjektslutt vil personopplysninger og lydopptak slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra HVL, Høgskulen på Vestlandet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- HVL, Høgskulen på Vestlandet ved ___ på epost (___) eller telefon: ___.
- Prosjektansvarlig student ved ___ på epost (___) eller telefon: ___.
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (___) eller telefon: ___.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
(Forsker/veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Mitt formål med denne bacheloroppgaven er å finne ut hvordan pedagoger og ansatte i barnehagen kommuniserer med flerspråklige foreldre. Jeg har møtt foreldre som ikke kan særlig mye annet enn sitt eget språk, noe som kan gjøre det vanskelig for ansatte å ha en samtale med vedkommende. Derfor vil jeg finne ut hvordan pedagoger løser denne utfordringen.

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Er det likheter og ulikheter i hvordan noen barnehagepedagoger fra ulike verdensdeler samarbeider med flerspråklige foreldre i barnehagen?» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju.
- at det blir brukt lydopptak under intervjuet.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 1.juni.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Intervjuguide

INTERVJUGUIDE

1. Når ble du utdannet barnehagelærer?
2. Har du noen etterutdanning?
3. Hvor lenge har du jobbet som pedagogisk leder?

4. Hvordan legges det til rette for at flerspråklige foresatte skal få kjennskap og informasjon om barnehagens mandat og hverdag?
5. Hvordan ivaretar dere flerspråklige foresattes mulighet for innflytelse og medvirkning?
6. Hva vektlegger dere når dere samarbeider med flerspråklige foresatte?
7. Bygger dere på noe spesielt?
8. Er det noe du finner krevende i samarbeidet med flerspråklige foresatte?
9. Er det fokus på temaet i personalgruppen?
10. I hvor stor grad tror du egne holdninger og verdier har å si for samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet?

11. Er det noe mer du har lyst til å tilføye?

Vedlegg 3: Godkjenning fra NSD

Hvordan kommuniserer pedagoger i barnehagen med flerspråklige foreldre?

Referanse
634956

Status
Vurdert

Åpne Meldeskjema

Vurdering

Skriv melding her

Send melding

N

NSD Personvern

20.03.2019 16:14

Det innsendte meldeskjemaet med referansekode 634956 er nå vurdert av NSD.

Følgende vurdering er gitt:

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 20.03.2019, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

MELD ENDRINGER

Dersom behandlingen av personopplysninger endrer seg, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. På våre nettsider informerer vi om hvilke endringer som må meldes. Vent på svar før endringer gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 01.06.2019.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lenger enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!